

บทคัดย่อ

ปัจจุบันอาคารประเภทส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านศิลปะ และการส่งเสริมระบบการศึกษา เนื่อหาด้านศิลปวัฒนธรรมในประเทศไทยยังมีปริมาณน้อย แต่โครงการในการจัดสร้างอาคารดังกล่าว และการสนับสนุนทางศิลปศึกษาได้มีปริมาณเพิ่มขึ้น โดยมีรูปแบบที่ไม่มีศักยภาพในการดำเนินงาน จึงมีความจำเป็นในการศึกษาวิจัยอย่างละเอียดในความต้องการพื้นฐานของสังคมที่มีต่อหอศิลป์ ร่วมสมัยกรุงเทพมหานครควบคู่ไปกับลักษณะทางด้านต่าง ๆ ของหอศิลป์ที่สอดคล้อง และเหมาะสม กับการใช้งาน โดยการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวอย่างหอศิลป์ในประเทศ ประกอบการจัดทำแบบ สอบถามความคิดเห็น และความต้องการจากผู้ใช้งานอาคารลักษณะดังกล่าว เพื่อทราบถึง หน้าที่ กิจกรรม และองค์ประกอบที่ควรจะมีในอาคารหอศิลป์ที่มีศักยภาพ รวมทั้งได้ศึกษาความน่าจะเป็น ในความเป็นศูนย์กลางด้านศิลปะร่วมสมัยในเขตกรุงเทพมหานคร ตามนโยบายของภาครัฐบาล ที่สนับสนุนให้กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางทางความรู้ และศิลปศึกษา

จากนั้นจึงได้ทำการศึกษาตัวอย่างอาคารประเภทหอศิลป์ในประเทศ และต่างประเทศ บทความ และทฤษฎีต่าง ๆ โดยละเอียด เพื่อกำหนดแนวทางการออกแบบ และแนวทางการ บริหารจัดการ โดยเน้นให้เกิดกระบวนการที่สามารถนำมาใช้งานได้จริงในการศึกษาเพื่อทำการ ออกแบบอาคารหอศิลป์ร่วมสมัย อันได้แก่ การคิดรายละเอียดโครงการ การจัดผังองค์กร รูปแบบ การบริหารงาน ความเป็นไปได้ของโครงการ การคิดพื้นที่อาคาร ความสำคัญของแต่ละส่วนการใช้ งาน การจัดผังพื้นที่ภายนอก และภายในอาคาร

นำผลของการศึกษาจัดตั้งโครงการทดลองเพื่อจัดทำกระบวนการออกแบบ และกำหนด รูปแบบบริหารจัดการของโครงการ ได้แก่ การเลือกพื้นที่ตั้ง การวิเคราะห์พื้นที่ตั้ง การวิเคราะห์ข้อ กฎหมายอาคารตามลักษณะของอาคาร และตามลักษณะของพื้นที่ตั้ง การกำหนดแนวความคิด ในการออกแบบอาคาร การคิดความสัมพันธ์และรายละเอียดการใช้งานของอาคาร การกำหนด โครงสร้างการบริหารองค์กรและการบริหารการใช้งานของโครงการ และการบริหารรายรับของ โครงการ ต่อจากนั้นทำการคิดรายละเอียดรูปแบบของส่วนต่าง ๆ ในอาคารอันได้แก่ ลักษณะ อาคาร ลักษณะระบบทางสัญจร ระบบแกนอาคาร ลักษณะพื้นที่โถง ระบบทางเข้าออก ลักษณะ พื้นที่เปิดโล่ง ลักษณะการจัดแบ่งเปลือกอาคาร ลักษณะการจัดแสดงงานศิลปะ และการแบ่งแยก การให้แสงประดิษฐ์กับรูปแบบการให้แสงธรรมชาติ อีกทั้งยังประกอบด้วยข้อเสนอแนะองค์ประกอบ ต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวความคิดให้กับผู้ออกแบบ ได้แก่ การคำนึงถึงการปรับปรุง และขยายตัวของอาคาร หอศิลป์ ระบบการก่อสร้างอาคาร แรงที่มีผลต่อโครงสร้างอาคาร ระบบไฟฟ้า ระบบแสงสว่าง

ระบบปรับอากาศ ระบบเสียง และการป้องกันเสียงรบกวน ระบบสุขาภิบาล ระบบควบคุมอัคคีภัย และการป้องกันอัคคีภัย ระบบลิฟต์ ระบบลิฟต์บรรทุกของ และรูปแบบการออกแบบสถาปัตยกรรม ภายใน

ลำดับสุดท้ายทำการทดลองตามแนวทางการออกแบบ และการบริหารจัดการอาคารหอศิลป์ ร่วมสมัยกรุงเทพมหานครที่กำหนด อาคารที่ได้มีลักษณะร่วมสมัยที่เน้นการเกิดกิจกรรม มีพื้นที่ตั้ง บนสี่แยกถนนราชมรรคาชนครินทร์ตัดกับถนนสาทร รูปแบบอาคารเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 9 ชั้น ประกอบด้วย เหนือระดับพื้นดิน 6 ชั้น และได้ระดับพื้นดิน 3 ชั้น มีพื้นที่ทั้งสิ้น 15,800 ตรม.

โดยผลการทดลองตามแนวทางการออกแบบ และการบริหารจัดการอาคารหอศิลป์ ร่วมสมัยกรุงเทพมหานครได้ผ่านการประเมิน และเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทางด้าน สถาปัตยกรรม ภัณฑารักษ์ และศิลปิน เพื่อสรุปแนวทางการออกแบบ และการบริหารจัดการ หอศิลป์ที่มีศักยภาพ และมีความเหมาะสมกับลักษณะการใช้งาน